

AZ AMATŐR

Megjelenik havonta kétszer :: Évente
12 kettős képes szám és 12 pótfüzet,
..... összesen 36 szám
Előfizetési ára egész évre 16 korona.

A 12 pótfüzet külön előfizetési ára 3 kor.
„AZ AMATŐR“ előfizetőinek ingyen.
Az egyes pótfüzet ára 25 fillér.

FÉNYKÉPEZÉSI FOLYÓIRAT

Szerkeszti és kiadja: dr. Kohlman Artúr

Társszerkesztő: Gábor József. Heiyettes
szerkesztő: Sz. Kiss Lajos, vegyész-
mérnök. Főmunkatársak: Sztankovszky
József, Szeghalmi Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII/29., Baross-tér 15. szám.
Telefon 94-49. ■ ■ Telefon 94-49.

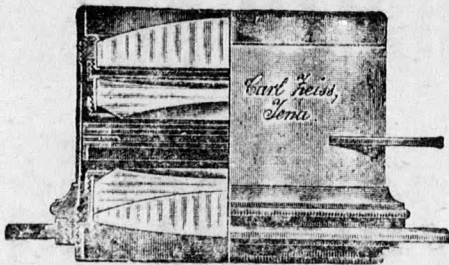
ZEISS

ANASZTIGMÁTOR

„TESSAR“

1:3.5

Arcképekhez

1:4.5

Lumière színes
felvételekhez

1:6.3

Pillanat- és tájfelvételekhez.

PALMOS-KAMARÁK

könnyű fémből fokális redőnyzárral kapható a foto-
üzletekben, valamint

WIEN, IX/3 FERSTELGASSE 1. — JENA — BERLIN,
FRANKFURT A.M. HAMBURG, LONDON,
ST. PETERSBURG.

Tessék „P 32“ sz. ismertetést kérni. = !! Ingyen és bérmentve !!

TRAPP & MÜNCH

„LINO-TYP“

papirja, a MATT-ALBUMIN-PAPIROK új fajtája.

Vászonszövéssel, fehér és sárgás; finom és szemcsés.

Védjegy

LINO-TYP minden negatívhoz alkalmas a finom szem-
csés („Feinkorn“) kisebb méretű képekhez,
a durva szemcséjű „Grobkorn“ a nagy
méretűekhez,

LINO-TYP igen gyakran szép meleg és bársonypuha
árnyékokkal másol.

LINO-TYP bármely használatos, a fénytelen celloidin
papirokhöz előírt színező vagy színező-rög-
zítő (tónfixáló) fürdőben kitűnően színezhető.

LINO-TYP plasztikus, előkelően művészi hatású képe-
ket ad, melyek hasonlatosak a festmények
reprodukcióihoz

LINO-TYP 27 M-ba kerül a szakfényképésznek köny-
venként. De ivenként is kapható.

Mintaesomagok — „Az Amatőr“-re való hivatkozás ese-
tén — a kívánt méreteiben bérmentve I.-M.-ért kaphatók.

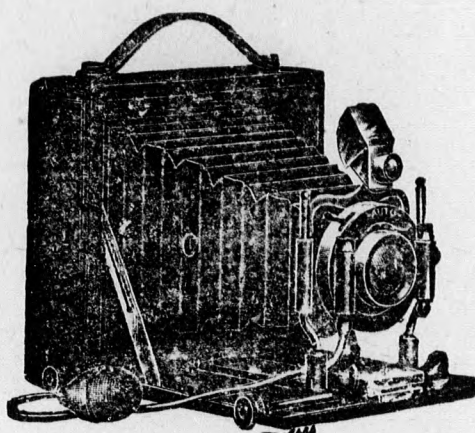
◆◆◆ TRAPP & MÜNCH G. m. b. H. FRIEDBERG (Hessen.) ◆◆◆

Modern művésznyomat-papírosok gyára.
MATT-ALBUMIN, a legrégebb és legismertebb jelzés.

— Telefon-szám: 64. —
Sürgőny cím: „TUMA“.

**Alkalmi
vétel !!**

**Ritka :
alkalom!**

Üzlethelyiségünk megváltoztatása miatt

Fényképező-készülékek és felszerelési kellékek

**mélyen leszállított áron kaphatók
készpénz vagy részletfizetés ellenében**

**Fényképezők ne mulasszák el
üzlethelyiségünket felkeresni.**

Aufrecht és Goldschmied, Budapest

• • • VII., Rákóczi-út 26. szám. • • •

Wanaus József

FÉNYKÉPEZŐ - KÉSZÜLÉKEK
ÉS KELLÉKEK SZAKÜZLETE

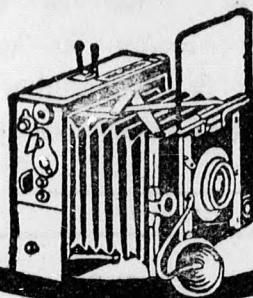
BUDAPEST, DEÁK FERENC-UTCA 19.

Dúsan felszerelt raktár: szalon-, utazó, Kodak és egyéb kézi kamrákban. — Leghíresebb gyártmányú objektívek. Celloidin, aristo, bromezüst papírok. — Kiváló jó minőségű lemezek. — Mindig friss vegyszerek állandóan raktáron. — Előhívások 1 nap alatt eszközöltetnek. — Mindennemű fényképezési munkát elvállalok.

Sötét kamara amatőröknek ingyen áll rendelkezésére.
.. Új nagy árjegyzék ingyen és bérmentve. ..

ideális kamarája minden komoly amatőrnek
és szakfényképésznek; kitűnő szerkezet
.. Elegáns kivitel. ..

Szállítható az összes szokásos keretekben,
valamint 9×14 cm. és 10×15 cm.-esben is
.. mint tekercs és panoráma-kamara. ..

Érdekes árjegyzék ingyen és bérmentve!

Camerawerk Sontheim 83, am Neckar.

Vezérképviselő Magyarország-Ausztria részére:

Eugen v. Károly, Wien, VIII., Josefstädterstr.
14. Mezzanin.

Vannak hasznavehetetlen negatívjai ??

Akar jó másolatokat !!

Használja a «Rembrandt»-papirost,

mely még a legszürkébb, látszólag teljesen hasznavehetetlen negativekről is pompás másolatokat ad.

Fabrik Photogr. Papiere, Trockenplatten und patent. Spezialaparate:

Ferdinand Hrdliczka Wien XVI|2

Lerchenfeldergürtel 9—11.

Herbststrasse 1.

Szönyegeket javításra, mosásra és tisztításra elvállal **Brandl Arthurné** :: perzsa szőnyeg raktára. ::
Budapest, VII., Erzsébet-körut 18. I. em. 7. A legolcsóbb bevásárlási forrás.

LIPP GYULA
ékszerész-, arany- és ezüstműves
Budapest, IV., Koronaherceg-u. 18.
▲ Menyaszonyi kelengye és ajándékok. ▲
Telefon: 76-52. Alapítotott 1849.

Kaphatók a fotoüzletekben
AZEKA
Film-kifésztők, film-sulyzók, tok- és gyűrűszorítók filmekhez. Háromkarú lemezemelők.
Egyedüli gyártóink: Aug. Chr. Kitz, Frankfurt a. Main.

WORNITZER LIPÓT
fényképész, a „Photo-Club, magyar amatőr-fényképezők országos egyesületé”-nek assistense.
BUDAPEST, IV., Ferenc József-rakpart 17. V. em. (lift).
Mérsékelt díj mellett, alapos szakszerű oktatást ad amatőröknek a fényképezés bármely ágában és összes művészies eljárásaiban; továbbá jutányos árak és leggondosabb kivitel mellett ::
Elvállal mindennemű fényképezési munkát amatőrök részére
u. m. lemezek és filmek előhívását, negatívok javítását és retusmunkákat. — Másolatok készítését bármely eljárás szerint, bármily kívánt kivitelben. Nagyításokat. — Művészies platin, pigment és gummi-nyomatok készítését. Vetítő- és stereoskop-képek készítését.

Szász királyság
Technikum Mittweida.
Igazgató: A. Holzt, tanár.
Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépészmérnökök, technikusok és művezetők kiképzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépépítő laboratóriumok Gyári tanulóműhelyek.
3610 hallgató a 36. iskolai évben.
Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Aki „Az Amatőr”-nek egy új előfizetőt szerez,

„Az Amatőr” bármelyik régebbi évfolyamának annyi negyedévi füzetét kapja ingyen!

a hány negyedre az általa szerzett új előfizető „Az Amatőr”-re előfizet. Halmozás esetén több évfolyamot, bekötési táblákat és almanach-zsebkönyvünket teljesen ingyen kapják az előfizetőket-gyűjtők.
Lapunk terjesztését t. olvasóink szives jóindulatába ajánljuk!
Amatőrismerősök címeit — mutatószámok küldése céljából — köszönettel fogadjuk.

Fényképezési cikkek szaküzlete.

ROGÁTSY KÁLMÁN

KÉZI KAMARÁK, műkedvelő-készülékek, legegyszerűbb szerkezettől a legmodernebb kivitelig.
KODAKOK: Zeiss-Minimum-Palnos, Goerz-Ango, Hüttig-féle Cupido, Wünsche-féle Victrix-kamarák nagy választékban.

Budapest, VII., Rákóczi-út 10. Sip-utca sarkán.
LEMEZEK, PAPIROK, vegyszerek mindig friss állapotban, csinos kivitelű kartonok nagy választékban. „Az Amatőr” előfizetői és klubtagok árkezdvezményben részesülnek. Sötét kamara használata díjtalan. Árjegyzékem ingyen és bérmentve.

ÉPEK FELRAGASZTÁSÁRÓL.*

∴ KÖZLI: KONTZ ÁRPÁD, BUDAFOK.

∴ Az amatőrök nagyobb része vagy készen veszi ragasztóját, „kleister“-ét, vagy pedig esetről-esetre frissen készült keményítő-csirizt használ képeinek felragasztására. Az első mód elég jó volna, ha különösen nagyobb szükséglet esetén feleslegesen drága nem volna; a második mód pedig már csak azért sem tud nagyobb teret hódítani magának, mert minden egyes alkalommal, esetleg csak egy-két kép kedvéért csirizt főzni igazán nem érdemes, minthogy tudvalevőleg a közönséges csiriz már rövid idő múlva is meg-savanyodik és ilyen állapotban használva, képeinket csakhamar tönkre teszi.

Az alábbiakban oly ragasztó készítésének és használatának módját ismertetem, amely több évi tapasztalataim szerint legjobban beválik, és jól elzárt edényben akár évekig tartható de amellet igen olcsó is.

Veszünk a fűszeresnél „fiumei tábla-rizskeményitőt“ (50 gr.-os darab ára 4 fillér) és belőle 8 gr.-ot pohárba teszünk (közönséges buzakeményítő nem jó, mert gyakran homokszemecskéket tartalmaz, amelyek felragasztott képeinken disztelen kidudorodásokat okoznak). Most 100 kcm. vizet fölmelegítünk, ebből egy keveset (mintegy 20 kcm.-t) a keményítőre öntünk, a többit pedig forrásba hozzuk. Majd a pohárban levő keményítő-pépet alaposan fölkeverjük, amíg csak a vízzel sűrű, tejfölszerű anyagot nem ad és ezt azonnal erős keverés mellett a forrásban levő vízhez öntjük és mindaddig keverve főzzük tovább, amíg csak egynemű, vastag, kocsonyás anyag nem keletkezik, ami folytonos főzés mellett 2—3 perc alatt beáll. Az alapos és állandó összekeverésre gondot kell fordítani, mert másként csomók keletkeznek. Miután az anyag teljesen kocsonyaneművé vált, kissé lehűtjük és hozzáadunk 1 kcm. formalint (40%-osat). Ujabb alapos összekeverés és ragasztószerünk készen van.

A formalin a csiriz erjedésének és penészedésének megakadályozására szolgál, minthogy a formalin tudvalevően hatalmas dezinficiens.

Az így előállított keményítőcsiriz igen tartós, úgy, hogy belőle egész évre valót is készíthetünk egyszerre, azonban jól záró edényben kell eltennünk. Legjobb erre a célra a csavarfedős szélesszájú üvegedény, amelyet, ha a háznál nem volna, minden üvegkereskedésben beszerezhetünk. A ragasztó amellet igen olcsó is, mert kilogrammja alig 20 fillérbe kerül.

A ragasztásnál ekként szoktam eljárni: A megfelelően körülvágott, száraz képet képes felével tiszta üveglapra fektetem és hátlapját kemény kis ecset segítségével (amelyet aznapi használat után mindig kimosunk) oly mértékben kenem be, hogy a kép a kartonra rányomva, a csiriz ki ne jöjjön a kép alól. Különösen a zselatin rétegű papirosoknál (ilyenek tudvalevőleg a Solio, Aristo brómezüst, chlorbrómezüst papirok) ügyeljünk arra, hogy a képes oldalra csiriz ne kerüljön, (ami kis gyakorlattal és ügyességgel sikerül is), mert különben a réteg ragadóssá lesz. A képek pusztán a kéz nyomására, különösen a göngyölődésre hajló celloidin papirosnál, még nem ragadnak teljesen a kartonra, miért is azokat a ráhelyezés és eligazítás után azonnal szűrőpapir között valamely könyvbe tesszük, ügyelve arra, hogy a szélek vissza ne gyűrődjenek és a könyvre súlyt teszünk (én a könyvre rá szoktam ülni). Pár perc múlva megnézzük, hogy vajjon a szűrőpapir nem ragadt-e a kép széleihez; ha igen, könnyű leválasztani és újból présbe tenni, ahol mindaddig marad, amíg csak a kép teljesen meg nem száradt. A ragasztásnál használt üveglapot pedig megtörülve a rákenődött fölösleges csiriztől, hozzáfoghatunk a második kép ragasztásához és így tovább.

Száradás után a képekre netán rátapadt szűrőpapir-részecskéket nedves vattával való óvatos dörzsöléssel könnyen eltávolíthatjuk.

* A fenti gyakorlati közleményt lapunk egyik buzgó olvasójától a következő levél kíséretében vettük:

„Tekintetes szerkesztőség! Olvasván lapunk 5. pótfüzetének „Cyanotypia“ című cikkéhez fűzött szerkesztői megjegyzést, amely bennünket a lap szerkesztésében való közreműködésre buzdít, gondoltam, hogy én is írok valamit, ezuttal a képek felragasztásáról. Jól tudom, hogy semmi újat nem mondok benne; azonban tekintettel egészen kezdő amatőrtársainkra, úgy gondoltam, hogy talán mégis hasznát veheti a tekintetes szerkesztőség. A jó szándék legalább meg volt bennem. Kiváló tisztelettel Kontz Árpád.“

Multkori felhívásunk tehát nem maradt eredménytelen, a minék őszintén örvendünk. Reméljük a jó példa csakhamar számos követőre talál. A szerk.

„MOZI“. HOGY KÉSZÜLNEK :: A MOZGÓFÉNYKÉPEK? ::

IRTA: PAPP BÉLA, KASSA.

A manapság oly népszerű „mozi“-t, mely sok embernek olcsó és kellemes szórakozást nyújt, úgyszólván minden ember ismeri, mert az már igazán az Isten háta mögé dugott

hely volna, a hol meg ne fordult volna egyszer-kétszer valamelyik vándorló kinematográfus. Egész szindarabokat, drámákat és bohózatokat, természet után fölvevő szebbnél-szebb képeket, mulattató és egyuttal tanulságos dolgokat mutat be az az ördögös masina, a melynek őse a néhány évtized előtti Edison-féle mutoskóp volt, a milyent már tökéletesített formában 6—8 év előtt az egyik Andrassy-uti üzletben mutogattak. Akkor még a mozi mai alakjában nálunk úgyszólván teljesen ismeretlen volt, úgy, hogy a ki mozgóképeket akart látni, az elment az Andrassy-uti gramofonos-boltba, ott kiválasztotta magának azt a Mutoskopszekrényt, a melynek képét meg akarta nézni, és 20 fillér bedobása után gyönyörködhetett a mozgófényképekben. Az akkori mozgófényképek számtalan apró brómképből állottak, melyek egy tengelyre voltak ragasztva és a szekrényben alkalmazott készülék könyveknek lapjai módjára lepörgette az egész jelenetet. A készüléket a néző maga forgatta és a mikor az egész jelenet lejátszódott, a szekrényben alkalmazott kis szárazbatériás villanylámpácska kialudt és „finita la comedia“, következett újabb 20 filléres bedobása egy másik szekrénybe és újabb mozgókép.

Edison találmányát a Lumière-fivérek találmánya csaknem teljesen kiszorította a forgalomból, úgy, hogy ma már azok többnyire csak a vasuti állomások automatái közt találhatók. Lumièrek találmánya, a tulajdonképeni kinematográf nem külön-külön képekből áll, hanem egy igen hosszú filmszallagra fölvevő számtalan pillanattörlétekből, melyet erre a célra szerkesztett fölvevő-készülékkel készítettek és többnyire vetítve szemlélik. Hogy hány fölvétel lehet egy — mondjuk tíz perces mozgókép filmjén — azt könnyen meg lehet állapítani. A fölvevő-készülék másodpercenként 15 fölvételt szokott rendes körülmények közt eszközölni, vagyis percenként 900-at, tehát egy tízperces mozgófénykép mintegy 9000 fölvételből áll. Ugy-e bár óriási szám? Némelyik amatőr nem tíz perc, hanem tíz év alatt sem készít ennyi fölvételt.

Lássuk most már, hogy hogyan történik a fölvétel.

A fölvevő készülékben két kazetta van, a melyek közül a felsőben a megfelelő hosszúságu filmszallagot helyezik el. A filmet aztán a kamara belsejében lévő fogakkal ellátott hengereken az objektív előtt az alsó kazettába vezetik, melynek közepén alkalmazott orsó egy kívül levő forgatható fogantyúval hozható működésbe.

A gép belsejében az objektív és a film között egy kis két, vagy három küllős kerék van alkalmazva, mely a gép működése közben sebes forgást végez. A küllők oly szélesek, hogy azok az objektív nyílását időnként — másodpercenként 15-ször — el-eltakarják. Ezek a küllők helyettesítik tehát a pillanatzárat. A filmszallag mindig olyankor csuszik tovább az alsó kazetta felé, a mikor egy ilyen küllő elzárja az objektívnyílást, de csak éppen annyit csuszik, hogy a következő fölvételnek adjon helyet.

A mikor a kívánt fölvétel elkészült, következik az előhívás. Ez is érdekes munka. Az exponált filmszallagot vékony rudakból összerakott kosáralaku hengerre csavarják föl spirál-alakban és ezt a hengert a filmmel együtt az előhívóban néhányszor megforgatják, mindaddig míg a negatív eléggé nem látható. Elképzelhető, hogy mennyi előhívó kell egy olyan hatalmas edénybe, a melyben a 3—4 méter hosszú és 50—60 cm. átmérőjű hengert megforgatják. Az előhívó edények nagyobbak, mint akármelyik nagyméretű mosóteknő. Előhívás után jön a derítés, melyet hasonló nagyságu jégecetes vízzel telt edényben végeznek és csak ezután jön a fixálás és mosás. A mosást úgy végzik, hogy a hengert egy motorral állandóan forgatják, miközben a vízvezetékéből hatalmas sugarakban folyik a víz a tartályba és egy alul levő nyíláson folyik el az elhasznált víztömeg. Legérdekesebb a szárítás, melyet szintén gépekkel végeznek. Pormentes, levegőjárta helyen a hengert egy ideig motor segítségével sebesen forgatják, azután, mikor a film már kissé száraz, felaggatják és úgy szárítják tovább.

Teljes száradás után újból beleillesztik az előhívott filmszallagot a fölvételi-készülékbe, melyről eltávolítják az objektívet, e helyett azonban egy harmadik kazettát alkalmaznak rá, melybe a negatív filmet illesztik. A fölvételnél is használt felső kazettába egy még fényérzékeny filmszallagot tesznek, melyet a negatívval együtt — világosság felé fordítva — legombolyítanak. Ez a másolás. Másolásra

kevésbé érzékeny, klórbrómezüst rétegű filmet szoktak rendszerint használni. A pozitív előhívása épp úgy történik, mint a negatívé.

Egyes szinpadi felvételeknél gyakran láthatunk olyan jeleneteket, melyek bámulatba ejtenek mindenkit, aki nem ismeri az ilyen trükkök titkát. Átváltozások, hirtelen megjelenések és eltünések stb., egész közönséges dolgok. Igen gyakori mozgófénykép jelenetek például az eltünések, melyeket úgy csinálnak, hogy az illető személy, akinek el kell tűnnie a képről, egyszerűen eltávozik, mialatt a fölvevő gép nem működik, ha pedig a színész távozása közben is működik a gép, akkor a filmnek azt a részét, melyen a távozás látható, egyszerűen levágják és félreteszik, a használható filmdarabokat pedig amil-acetáttal újból összeragasztják. A ragasztás különben a legnagyobb szerepet játsza a trükkös fölvételeknél, ezért a nagyobb kinematograf-gyárakban egész helyiségek vannak berendezve, melyekben egyebet sem csinálnak, mint ragasztanak. A hirtelen megjelenést és átváltozást is így csinálják. Vannak olyan megjelenések és eltünések is, amikor a megfelelő alak lassankint bontakozik ki a háttérből és ugyanugy tűnik is el. Ezt meg úgy csinálják, hogy fölvetel közben az objektív nyílását fokozatosan szűkítik, illetve nagyobbítják, aszerint, hogy megjelenésre, vagy eltünésre van szükség. Az úgynevezett „álomjelenetek“-et, amelyeknél a szereplő színész álmát is megláthatja a közönség, t. i. a kép egyik sarkában rendszerint kisebb alakok játszásk el az álomjelenetet, úgy csinálják, hogy az álomjelenetet nagyobb távolságról fényképezik le és azt a főjelenettel együtt egy filmszallagra másolják. „A szobrászat csodája“ című trükkös filmen egy idomtalan agyagtömeget lát a néző. Ez az agyagtömeg a mozgófényképen minden emberi beavatkozás nélkül szédítő sebességgel alakul át különféle alakú emberfejékké. A néző csodálkozva nézi ezt az érthetetlen jelenetet és fel nem foghatja, hogy micsoda boszorkányság van a dologban. Pedig ez is igen egyszerű trükk. Az agyagtömeget az asztalra helyezik, mire a gép elkezdi működni és csinál 3—4 fölvételt, akkor megáll. Mialatt a gép áll, a szobrász elkezdi dolgozni az agyagon és először kerekdeddé gyúrja, aztán félreáll, nehogy a filmre kerüljön az ő képe is. Az így kikerekített agyagról újabb 3—4 fölvételt készítenek, azután a gép újból megáll. Most a szobrász megadja az agyagnak a fej alakot is úgy nagyjából, erről is 3—4 fölvételt csinálnak, majd kiemeli a szobrász az orrot, újabb 3—4 felvétel után a száját, a szemeket, füleket, stb. Szóval a szobor és a kép megszakításokkal készül. Addig, míg a szobrász működik, a gép áll és viszont. A vetítésnél azonban a film egyhuzamban pereg le.

A Lumière-ék kinematográfját a világhírű *Pathé-Frères* cég megjavította, úgy, hogy a *Pathé-féle gépek és képek a legtökéletesebbek*. De Pathé-ék sokat is áldoznak egy-egy fölvetelre. Négy hatalmas színházuk van kitűnő színész-személyzettel, szinpadi fölvételek készítéséhez. Sőt Franciaországban két városka egész lakossága az ő személyzetük, úgy, hogy utcai jelenetek fotografálásánál nem is zavarja a fölvételek illúzióját a kíváncsi tömeg, mely nálunk, Magyarországon, bármelyik mozgófénykép-fölvételnél mindenütt ott van. Nemrég Kassán csináltak, a kassai Uránia-színház részére mozgófénykép-fölvételt a kassai korzóról, amelyen azonban kevés a korzózó közönség, ellenben a rakoncátlankodó utcagyerekek nagy tömege dominál a több mint 250 méteres filmen, amely tömegből sokan úgy akarták magukat feltűnővé tenni a képen, hogy kalapjukat dobálták a magasba, botokat és egyéb tárgyakat tartottak az objektív elé, fára mászkáltak stb., sőt az is igen szépen meglátszik, hogy a rend fentartására kirendelt rendőrök kifogástalan glédában állanak a gép előtt, míg a rakoncátlankodó nebulókat az Uránia igazgatója sétabotjával igyekszik távol tartani a „korzó“-tól.

A kinematográf azonban nemcsak mulattató szinpadi trükköket mutat be, hanem az érdekesebb napi eseményeket is. Az orosz-japán háboruban és nemrég a messinai földrengés által elpusztított városokban fölvevett mozgóképeket mindenütt bemutatták.

Szóval a mozi hatalmas segítsége a hírlapírásnak, mert míg az ujságok csupán leírják az eseményeket, addig a mozi azokat élethűen be is mutatja. De egyebet is megmutat nekünk a kinematográf. Elvisz bennünket idegen országokba, megmutatja az idegen népek szokásait, elvezet a gyárakba, bemutatja az egyes iparcikkek készítését. *Zeppelin*, *Wrighték*, *Blériot*, *Latham* repülése mind látható a mozikban. Az angol iskolákban bevezették a kinematográfot a tanítás segédeszközéül is, aminek föl-tétlenül nagy haszna van a pedagógiára nézve, mert a gyerekek szívesebben nézik a vászonlepedőre vetített mozgóképeket, mint a táblára rajzolt ábrákat. Hogy nálunk mikor kerül erre a sor, azt a jó ég tudja!

Amatőrfényképezők nálunk még nem foglalkoznak a kinematografiával. A fényképezésnek ez a határozottan érdekes neme amatőr-körökben a legjobban Németországban van elterjedve, ahol ama-

török részére alkalmas olcsó fölvevő készülékeket is gyártanak. Ilyenek az *Ernemann*-féle „Kino” és *Kinemesser*, valamint a *Kretschmar*-féle kinematográf. Az árak 150—300 márka. A *Pathé*-féle fölvevő készülék ára állvánnyal együtt 800 korona, a filmek méterje pedig 75 fillér. Azt hiszem leginkább az előhívás kényelmetlen volta és alkalmas sötétkamra hiánya tart vissza legtöbb amatőrt attól, hogy mozgófölvételekkel is megpróbálkozzék. Azok a kinematográfusok, akik készítenek mozgófölvételeket, nem maguk szokták az előhívást és másolást végezni, hanem átadják valamely kinematográf-gyárnak, (Ilyen Budapesten is van: a *Projektograph r.-t.*) melyek olcsón végzik el ezt a műveletet. Előhívásért méterenkint 20 fillért kell rendszerint fizetni.

A filmek színezése eddig — és többnyire még ma is — szabad kézzel történt. Természetes színű mozgófölvételekkel már sokan próbálkoztak. Számbavehető sikert a londoni *Urban-Schmith*-cég tudott elérni olyformán, hogy az objektív előtt forgó kerék küllőit sárga és zöld, illetve sárga és vörös fényszűrőkkel kötötte össze. Csakhogy nem akármilyen alakokat lehet így lefotografálni, hanem azokat, amelyek színeiben a fenti színek előfordulnak. Berlinben estéről-estére bemutatják az *Urban-Schmith*-féle találmányt, többnyire katonai fölvételeket, melyekben a színek bizonyos mértékben elég jól érvényesülnek. A *Miethe*-féle háromszínű eljárás, — melynél a fölvétel kék-zöld-narancsvörös szűrőkkel a másolás pedig sárga-vörös-kékre preparált gummi- vagy pigmentpapirosra történik, — lesz talán a természetes színű mozgófénykép készítésének is az alapja. Ezzel az eljárással magam is kísérleteztem. A fölvételhez olyan gép alkalmas, melynek objektívje előtt 3 küllős kerék forog. A három küllőt a kék, zöld és narancsvörös fényszűrővel, melyek kellő sorrendben forognak az objektív előtt, — kell összekötni. A vetítő gépen szintén 3 küllős kerék van, melynek küllőit sárga, vörös és kék fényszűrővel kell felszerelni. Panchromatikus-rétegű filmmel aztán lehetne természetes színű mozgófényképeket készíteni, ha... Lássuk csak mi az a „ha”. A *Miethe*-féle 3-színű eljárásnál a 3 lemez mindegyike más-más expozíciót kíván. Egyik hosszabbat, a másik rövidebbet. Pillanatfölvételről pedig alig lehet szó. A mozgófényképek pedig lényegükben nem egyebek, mint sorozatos pillanatfölvételek. Az expozíció-differencia kiegyenlítése tehát a mozgófényképeknél lehetetlen, már pedig a fenti 3-színű eljárás enélkül ki nem vihető. Azt hiszem, hogy ezt az akadályt is lefogják nemsokára győzni. Szerintem a forgó kerék egyes küllőinek különböző — de a 3 színnyomás expozícióihoz arányított — szélességben való elkészítése volna ennek a kérdésnek a megoldása. Természetesen a panchromatikusá tett film fényérzékenységét a legmagasabbra kell fokozni.

Egyelőre hagyjuk a természetes színű mozgóképeket és elégedjünk meg azzal, ami van, az egyszerű, vagy kézzel festettel. Így is elég szórakoztató, elég tanulságos és elég — olcsó mulatság a mozi. Kövessük tehát ama bizonyos *Berta* példáját, aki — mert nagy liba, — sokat járt a moziba.

▲ FÉNYKÉPEZÉSI ELJÁRÁSOK. ▲

A negatívek és pozitívek lakkozása.

Irta: Hajdu Frigyes, Budapest.

A negatív és pozitív kép lakkal való bevonása tudvalevőleg arra való, hogy ezeket a mechanikai sérülésektől és légköri behatásoktól megvédjük. — Az érzékeny réteg a mechanikai sérüléseknek nagyon ki van téve s a levegőnek a kész képre való káros hatása is ismeretes, hogy úgy a negatívnek, mint a pozitívnek lakkal való bevonása ajánlatos.

Az erre a célra használatos lakkok sellak és sandarak alkoholikus oldatai, melyekhez kámfor, ricinus vagy más hasonló anyag járul, hogy az érzékeny réteget megpuhítsa.

Ezek a lakkok fénylő és meglehetősen ellenállási képességű rétegben száradnak.

Más a csak bizonyos célra használható u. n. mattlak, mely fénytelen, finoman szemcsés rétegben szárad s melyet az üvegoldalra kell rávinni. Ugyanaz a hatás, mint mikor a másoló keretre homályos üveget helyezünk az ellentétek

erősítésére. A matt-lakkon ceruzával dolgozhatunk, tehát arra használjuk, hogy javításokat eszközölhessünk a nem harmonikusan másolódó negatívokon.

Ezzel egyenértékű, néha pedig még elébe helyezendő a lögyapotból készülő lakk, a kollodium és a Zapon-lakk.

Kétféle negatív-lakk van, ugymint a meleg és hideg lakk. A meleg lakkot felmelegített negatívra kell rávinni s ez azután kemény, fényes rétegben szárad. Ha nem melegítjük meg használatánál a negatívot, úgy foltos lesz. A hideg lakk használatánál felesleges a negatív melegítése, azonban némelyik puha marad s így ellenállási képessége is csekély.

Régi jó szokás szerint még ma is a legelső, illetőleg legrégebbi gyantás lakkokat használja a fényképező, pedig már vannak azoknál sokkal jobbak, mint a „Collodium”- és a „Zapon”-lak.

Ha a száraz negatív érzékeny rétegét 3% nyers kollodiummal öntjük le, nagy ellenálló képességű nedvesség iránt is érzéketlen réteg keletkezik. A kollodiumnak hát-

ránya, hogy sima rétegről pld. gyengített negatívokról igen könnyen lepattan.

Igen jó a Zapon-lakk, amely amylacetat, benzol, aceton és kollodium gyapotból készül. Egyetlen hátrányának mondható, kellemes de intenzív szaga. A Zapon-lakk sima, majdnem sérthetetlen rétegben szárad s a nedvesség nem támadja meg.

Az összes lakkok igen gyulékonyak. A lakkozást tehát nem szabad gyertya vagy más szabad láng mellett végezni. Ha a kollodium lakkot el akarjuk távolítani, amire a negatív erősítésénél vagy gyengítésénél van szükségünk, alkohollal telt csészébe tesszük a negatívot. A Zapon-lakkal bevont negatívot pedig amylacetátba tesszük. A lakk-réteget vattával könnyen ledörzsölhetjük.

Positív képeket rendszeren csak akkor lakkozunk, ha a kép mélységeit akarjuk előhozni, vagy a képet briliánsabbá akarjuk tenni. Fényes képeknek a lakkozását általánosan feleslegesnek tartják, mi azonban ajáljuk, mivel a képek tartósságára nagy befolyással vannak a légköri hatások. Pozitív lakkal való bevonásánál nem használhatunk mindenféle képhez ugyanazon lakkot. Matt képekhez pld. nem jó az igen fényes lakk. Oly képeknél, melyeknek rétege alkoholban oldódik, alkohol tartalmu lakkok használata kerülendő.

Celloidin képekhez tehát nem használhatók az alkohol tartalmu lakkok, sem pedig a Zapon-lakk, mert ez a kollodium réteget megtámadja.

A Zapon-lakk különösen alkalmas aristo, bromezüst, gázfény, pigment-papíroszhoz, gumminyomáshoz albumin, platin és protalbin papíroszhoz. Papíros képek számára igen ajánlatos az uszó lakk. Ez vízben könnyen oldódó

sellak-lakk, amelyet a kívánt fény foka szerint csak vízzel kell higítanunk. Az olyan képeket, amelyeknél azt akarjuk, hogy fénytelenek maradjanak, nedvesen tesszük a lakkba, a kép mélységei briliánsak lesznek, de maga a kép nem lesz fényes. Ez a lakk gyorsan szárad és erősen tapad.

A matt-lakk is használható pozitív képek lakkozására. A fényes képek kissé fénytelenek lesznek és igen könnyen retusálhatók ceruzával vagy krétával.

Negatívek gyenge erősítése. Egyenlő mennyiségű ammóniát és desztillált vizet keverünk és ebbe hosszabb vagy rövidebb időre betesszük a negatívot. Azután mosás következik, még pedig 1 liter abszolút alkoholban, melybe 1 gr. brómkáliumot tettünk. A negatív ebben az erősítéssel egyidejűleg szép fekete színt kap.

Ammonium-perszulfáttal gyengített negatívokról. Ezek ha hosszabb időre fénynek tesszük ki őket, vörös fátlyolt kapnak. Ennek oka az, hogy a mosás rövid ideig tartó volt, s a gyengítésnél feloldott ezüst, még a zselatin rétegben maradt. A vörös fátlyol elkerülésére ajánlatos a negatívokat gyengítés és rövid mosás után néhány percre rögzítő fürdőbe tenni, s azután alaposan mosni. Az így kezelt negatívokra a fény semminemű hatással sincs.

Itatós-papír használata fényképek szárításánál. Mindenki tapasztalhatta, hogy az itatós-papír használata szárításánál nem mindig előnyös. Gyakran találunk oly foltokat, melyeknek nem a rögzítés és színezés esetleges hibás végezése, hanem az itatós-papír az oka. A közönséges itatós-papír kémiaiilag nem elég tiszta, mert savakat tartalmaz, a melyek arra valók, hogy a tintát nagyobb mértékben felvehesse magába. Ha nedves másolatokat, ilyen itatós-papír közé teszünk, a savak többé-kevésbé feloldódnak és a képekre

UJ SZAKÜZLET

WANAUS FERENCZ ÉS TSA

FÉNYKÉPEZÉSI CIKKEK SZAKÜZLETE

BUDAPEST, IV. KÁROLY-

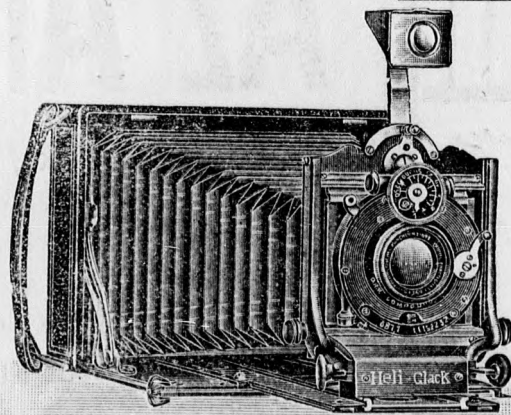
KÖRUT 22. SZ. (RÖSER-BAZÁR)

TELEFON-SZÁM: 163-69.

MODERN FÉNYKÉPEZŐGÉPEK. ELSŐRENDŰ
OBJEKTIVEK. DÚSAN FELSZERELT RAK-
TÁR ELSŐRENDŰ LEMEZKÉBEN, PAPIROK-
BAN ÉS ÁLLANDÓAN FRISS ÉS TISZTÁN
KEZELT VEGYSZEREKÉBEN. MINDENNEMŰ
FÉNYKÉPÉSZETI MUNKÁK KIDOLGOZÁSA.

A Rietzschel Heli-Clack

9×12 és 10×15 cm. szélességben.

Precíziós-kamara szélesség-méret-ben fényerős optika részére, háromszoros kihuzattal és szilárd, öntött szerkezettel.

Kihuzata 31 cm., illetve 38 cm., a mi egyedül a hátsó lencsével való dolgozást is csakúgy lehetővé teszi, mint az elülsővel. Teleobjektívek használata nélkül is tehát 2-3 szoros, teleobjektívek használata esetén pedig 8 szoros nagyítás érhető el. Sokoldalú fel- és oldaleltolás az öntött előrész révén, kettős csavar-menet, kivehető objektív deszka.

Kérje — „Az Amatőr“-re hivatkozva — 3. számú árjegyzékünket ingyen és bérmentve.

A Hch. Rietzschel G. m. b. H.

Optische Fabrik G. m. b. H. München.

Képvisező: G. JAHN, Wien, IX/4. Sechsschimmelgasse 7.

kártékonyan hatnak, vagyis foltokat okoznak. Szárításra legjobb a teljesen tiszta fehér szűrőpapír, vagy a szintén fehér és szintén tiszta vastag itatós-papír, a melyek teljesen savmentesek. Használat után az itatós-papírt a levegőn kell megszáritani, mert ha sokáig marad nedves állapotban, savak képződnek rajta. A vastag itatós-papír használata tartósságánál fogva a legjobb.

A celloidin papír tartósságáról. Csendes örömmel szemléli az amatőr legutóbb készített képét. Nagy gonddal és figyelemmel kezelte azt, hogy évek során át változatlan szépségben kedves emlék gyanánt megmaradjon. A legjobb színező-rögzítő-fürdőt, elsőrangú papírt használt hozzá, sőt még gyorsfixáló sóval is kezelte. A képnek tehát örök időnkig kellene tartania. S mégis már rövid idő múlva a kép sárgás foltokat mutat, és így csunya. Kétségbeesve kutatja most az amatőr a hibának okát. Hogy ezt megállapíthassuk, nézzük előbb, hogy mit tudunk tulajdonképpen az ezüst kópiák tartósságáról.

Tapasztalataink a következő eredményre vezettek:

1. Legtartósabbak azok a másolatok, a melyeket külön színeztünk és külön rögzítettünk, mint például az önszínező papírok, a melyeknek színezése és rögzítése külön-külön történik.

2. A színező-rögzítő fürdőben kezelt zselatin-képek elég tartósak, míg az egyszerre színezett és rögzített celloidin másolatokról ezt nem mondhatjuk.

Hogy a zselatin képek általában tartósabbak, annak oka az, hogy a rögzítő nátront könnyebben kimoshatjuk a zselatin rétegből, mint a celloidin másolatokból. Számos tapasztalat bizonyítja, hogy a foltok elkerülhetők ha elkülönített színezést és rögzítést alkalmazunk. A fixálónátront tökéletes kimosása majdnem lehetetlen.

Ez könnyen arra a gondolatra vezethet, hogy rögzítősbontót használjunk, de ez igen sokszor kellemetlenül befolyásolja a képek tónusát. A szép barnás-fekete szín szürkévé változik, s az egész másolat gyengül. Legjobb rögzítősbontónak mondható az „Agfa“-féle, a melyet azonban használat előtt frissen kell készítenünk. Ez a készítmény a másolatokat egyáltalán nem gyengíti. Látjuk tehát, hogy a hamisan használt rögzítősbontó a mely különben igen jó lehet, több kárt okozhat, mint hasznot.

Színezett képek felragasztása. E célra csak semleges ragasztóanyagot használjunk, mivel az alkáli vagy savtartalmu ragasztó némely szint megtámad. Legegyszerűbb a meleg zselatin-oldat használata. A ragasztóanyag semlegeségét kék vagy vörös lakmuspapírral vizsgáljuk meg. A semleges ragasztó e papír színét nem változtatja meg.

Közönséges tintával celloidinpapírra irni. Különösen fényes celloidinpapírra mindig nehézségbe ütközik, mivel a tinta nem tapad. Ha azonban talkummal, vagy magnézium porral erősen bedöröszöljük a képet, akkor a tintát igen könnyen felveszi. Fontos fényképlevelezőlapoknál.

Pyrogallus-szóda előhívó. (Tulexponált lemezekhez)

- A) 1000 kcm lepárolt víz
38 gr. kali metabisulfit
38 gr. pyrogallus.
- B) 1000 kcm. víz
310 gr. krist. szóda
75 gr. brómkali.

Egyenlő térfogat mennyiségekben keverendő.

Főszerkesztő és kiadótulajdonos: KOHLMAN ARTÚR dr.
Társzerkesztő: GÁBOR JÓZSEF.
Helyetteszerkesztő: SZ. KISS LAJOS vegyész-mérnök.
Főmunkatársak: SZTANKOVSKY JÓZSEF és SZEGHALMI GYULA
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Baross-tér 15.
Bercsényi-nyomda r.-t. Budapest, VIII., Reviczky-tér 5.

Szakképzettség, ..
művészi ízlés, lelki-
ismeretes kezelés
és pontosság; vállalatunk alapelvei. ..

Az Amatőr

fotolaboratoriuma nagyítási vállalat

Budapest, VII/29. Baross-tér 15. II. em. 5.

.. TELEFON-SZÁM 94—49. ..

Amatőrök lemezeinek, filmjeinek előhívását, erősítését és művészi retusálását, diapozitívek, nagyított negativek, brómezüst-, platin-, pigment-, „mattalbumin“-, gumminyomatok és nagyítások
:: készítését és izléses bekeretezését elvállalja. ::

Laboratoriumunk vezetői számos bel- és külföldi kiállításon díjakat és okleveleket nyertek. Szakszerű felvilágosítások és tanácsok ingyen. :: Vidéki megrendeléseknél a negatív gondos csomagolását kérjük. ..

Hivatalos órák csak hétköznapokon d. e. 10—12-ig, d. u. 3—6-ig.

Művészi plakátok,

cimkék, meghívók, oklevelek stb.
egy és többszinű litografiák

a legfinomabb kivitelben készülnek

Kellner és Mohrlüder

kő- és könyvnyomdai műintézetében

BUDAPEST, V., Csáky-u. 9.

(a Vigszínház közelében.)

➔ Tessék e hirdetésre hivatkozni. ➔

„AZ AMATŐR“

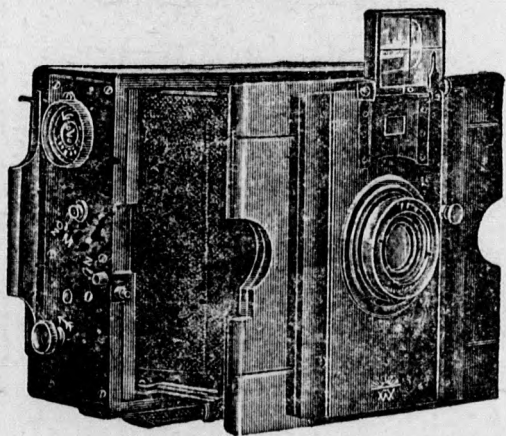
I. országos kiállítását a
Margitszigeten (a főhercegi
kastélyban)

modern és antik
művészi butorokkal,
|| szobrokkal, ||
dísz tárgyakkal

Schmidt M. Miksa

művészi lakberendezési vállalata rendezte be

Budapest, V., Lipót-körut 1.

Lechner új zseb- és kézi-kamarái

elsőrangú készülékek.

Az összes készülékek elsőrangú pillanattfelvételekhez
való kettős redőnyzárral felszereltek. A zár $\frac{1}{1000}$ má-
sodperces gyorsaságig szabályozható és nyílása
teljesen zárva húzható fel.

Kapható az összes jobb foto-üzletekben
vagy közvetlenül a gyártóknál

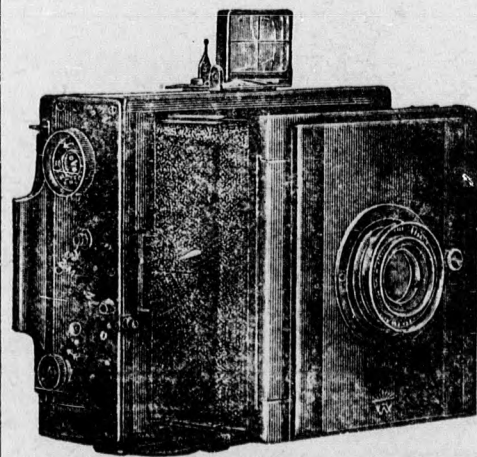
Fabrik photographischer Apparate

R. Lechner (Wilhelm Müller)

Wien, I. Graben 31.

Kérje tartalmas 60. számú árjegyzékünket

Ingyen és bérmentve!

Aki a modern irodalommal lépést akar tartani,
 aki nemcsak regényeket, színműveket stb., hanem komoly, tudományos munkákat is szeret olvasni,
 aki súlyt helyez arra, hogy teljesen tiszta könyveket kapjon kölcsön, az lépjen a „Modern könyvtár” előfizetői sorába.

! KÖLCSÖNKÖNYVTÁR!

A „MODERN KÖNYVTÁR”

■ **könyvkölcsönző vállalat** ■

Budapest, VI., Andrássy-ut 38. szám.

Telefon 82—24.

Előfizetőinek **Budapesten házhoz szállítja, vidékre postán küldi** a legújabb magyar, német, francia és angol könyveket.

■ **Ismertetés ingyen!** ■